

■ Jakie rodzaje spraw mogą być kierowane do mediacji?

Do mediacji mogą być kierowane sprawy cywilne (np. spory sąsiedzkie; roszczenia o zapłatę; spory między instytucjami, a petentami jak również pomiędzy przedsiębiorcami oraz klientami, spory dotyczące podziału majątku dorobkowego oraz wszelkie inne spory mogące być przedmiotem wniesionej sprawy do Sądu Cywilnego). W warunkach mediacji mogą być również uregulowane sprawy gospodarcze (spory pomiędzy podmiotami gospodarczymi odnoszące się np. do naruszenia bądź niewłaściwego wykonywania zobowiązań wynikających z umowy; spory dotyczące praw autorskich, nieuczciwej konkurencji oraz wszystkie te spory, które właściwość sądową lokują w Sądzie Gospodarczym) i niektóre sprawy karne (np. spory w których występuje sprawca postępowania -dorosły albo nieletni- oraz ofiara, która jest poszkodowana w kontekście czynu karalnego). Postępowanie mediacyjne jest również prowadzone w postępowaniach pracowniczych (np. spory występujące w zakładach pracy dotyczące spraw pracowniczych, kadrowych, działowych; spory odszkodowawcze, dotyczące mobbingu, a także te, które składane są na wokandę do Sądu Pracy.

Ważne: mediacji nie stosuje się do sporów z ZUS!

Do mediacji mogą być również kierowane **sprawy rodzinne** (np. spory prowadzone między małżonkami (partnerami) na tle okolorozwodowym, rodzicielskim, finansowym, alimentacyjnym, ustalenia kontaktów z dzieckiem – współtworzenie planów wychowawczych, konflikty międzypokoleniowe, etc.) oraz **mediacje rówieśnicze/szkolne** (np. spory eskalujące w środowiskach szkolnych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych dotyczących relacji wewnętrznych wśród uczniów oraz kadry pracowniczej, hejt internetowy).

■ Jaki jest koszt mediacji?

W mediacji umownej koszty mediacji wynikają z cenników poszczególnych ośrodków mediacyjnych i są określone są w umowie o mediację, jaką strony zawierają z ośrodkiem.

Z kolei koszty mediacji toczącej się na skutek skierowania przez sąd określone są w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 2016r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym (Dz. U. 2016. 921 z późn. zm.). Koszty mediacji karnej i z nieletnim sprawcą czynu karalnego pokrywa w całości Skarb Państwa. Natomiast jeśli strony same zgłosiły się do mediatora (bez skierowania sądu, prokuratora lub policji), to one pokrywają koszty mediacji. W takim przypadku wysokość wynagrodzenia za mediację jest ustalana przez strony i mediatora przed rozpoczęciem mediacji. Mediacja może być również przeprowadzona przez Mediatora lub dany Ośrodek Mediacyjny bezpłatnie.

Uwaga: mediacja w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej oraz w punktach nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego będzie usługą świadczoną bezpłatnie, dla osób które nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

■ Jakie skutki wywołuje ugoda w postępowaniu mediacyjnym?

Ugoda zawarta przez strony przed mediatorem wymaga zatwierdzenia przez sąd, by mogła uzyskać moc prawną ugody sądowej, tzn. by mogła wywoływać takie same skutki, jak w przypadku, gdyby strony zawarły ugodę przed sądem. Niezbędne jest przy tym złożenie przez stronę wniosku o zatwierdzenie ugody.

Sąd z urzędu nie może zatwierdzić ugody. Samo zawarcie ugody ani też złożenie przez mediatora protokołu w sądzie nie stanowi podstawy wszczęcia postępowania o zatwierdzenie ugody. Wniosek o zatwierdzenie ugody może złożyć każda ze stron samodzielnie. Możliwe jest także złożenie wspólnego wniosku przez pogodzone strony. Jeżeli ugoda podlega wykonaniu w drodze egzekucji, sąd zatwierdza ją przez nadanie jej klauzuli wykonalności. W pozostałych przypadkach sąd zatwierdza ugodę postanowieniem na posiedzeniu niejawnym. O terminie posiedzenia niejawnego sąd nie zawiadamia stron, doręcza im jedynie odpis wydanego na takim posiedzeniu orzeczenia.

Sąd odmówi zatwierdzenia ugody, jeśli jest ona sprzeczna z prawem, miałaby służyć obejściu obowiązującego prawa lub jest niezrozumiała bądź zawiera sprzeczności. Zdarza się też, że strony nie muszą lub nie chcą występować do sądu o zatwierdzenie ugody, dzieje się tak wtedy, gdy strony bezzwłocznie spełniają roszczenia wynikające z zawartej ugody.

Fundacja Inter Vivos
z siedzibą w Warszawie

Ministerstwo
Sprawiedliwości

Z poradnika prawnego
dowiedz się m.in.:

Czym jest mediacja?

W jaki sposób rozpocząć
mediację pozasądową
oraz sądową?

Dlaczego warto korzystać
z mediacji?

Kim jest mediator?

Jakie rodzaje spraw mogą
kierowane do mediacji?

Jaki jest koszt mediacji?

Jakie skutki wywołuje
zawarcie ugody
w postępowaniu
mediacyjnym?

Poradnik prawny nr 4/2023

Mediacja - pozasądowe sposoby rozwiązywania sporów.

Fundacja Inter Vivos z siedzibą w Warszawie informuje, iż w ramach zawartej umowy z Powiatem Zielonogórskim realizuje zadanie publiczne polegające na prowadzeniu, w 2023 r., punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, a także edukacji prawnej. Przedmiotowe zadanie jest realizowane w oparciu o ustawę o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 945) i jest finansowane jest ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości przekazanych Fundacji przez Powiat Zielonogórski.

www.fundacjaiv.pl

Fundacja Inter Vivos

ul. Ratuszowa 11
03-450 Warszawa

Telefon: +48 575 747 146
Facebook: Fundacja Inter Vivos

KRS: 0000742253

e-mail: biuro@fundacjaiv.pl
www.fundacjaiv.pl

■ Czym jest mediacja?

Mediacja to próba doprowadzenia do ugodowego, satysfakcjonującego strony rozwiązania sporu na drodze dobrowolnych negocjacji prowadzonych przy udziale trzeciej osoby, neutralnego i bezstronnego mediatora, który wspiera przebieg negocjacji, łagodzi powstające napięcia i pomaga w dojściu do porozumienia.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami z mediacji możesz skorzystać zanim złożysz pozew do sądu, w trakcie już rozpoczętego sporu przed sądem czyli po złożeniu pozwu a nawet wtedy kiedy już odbyła się jedna z kilku rozpraw. Możliwe jest to również po zakończeniu postępowania przed sądem. Istnieją zatem dwie możliwe drogi prowadzenia mediacji:

1. możesz zawrzeć umowę o mediację zanim jeszcze złożysz pozew do sądu albo
2. po tym jak złożysz pozew sąd wyda postanowienie, w którym skieruje Ciebie i osobę przeciwko której wniesiono pozew do mediacji.

Różnią się zatem dwie drogi mediacji : pozasądową i sądową.

Ważne: począwszy od 2020 r. mediacja będzie nieodpłatną usługą świadczoną w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego .

Podstawowe zasady każdego postępowania mediacyjnego to:

- dobrowolność - strony dobrowolnie wyrażają zgodę na udział w postępowaniu mediacyjnym. Zgoda ta może być cofnięta na każdym etapie trwania mediacji przez każdą ze stron. Wobec uczestników postępowania mediacyjnego nie może być stosowana jakakolwiek forma presji czy nacisku odnośnie udziału w mediacji;
- bezstronność - strony mediacji mają równe prawa i powinny być traktowane jednakowo;
- poufność - przebieg postępowania mediacyjnego objęty jest tajemnicą;
- neutralność - mediator nie może narzucać stronom własnych propozycji rozwiązań sporu, porozumienie jest wypracowywane przez same strony. Jedynie na zgodny wniosek stron mediator może wskazać sposoby rozwiązania sporu, które nie są dla stron wiążące. Mediatorowi nie wolno czerpać żadnych korzyści z tego, co jest przedmiotem negocjacji pomiędzy uczestnikami ani też z faktu, sposobu lub formy zawarcia ugody;
- akceptowalność - strony muszą zaakceptować osobę mediatora i jego pomoc w dochodzeniu do porozumienia. Mogą również na początku mediacji uzgodnić z mediatorem reguły mediacji, których następnie w toku mediacji powinny przestrzegać.

■ W jaki sposób rozpocząć mediację pozasądową oraz sądową?

Mediacja pozasądowa: jeśli strony zdecydowały się na pomoc mediatora bez udziału sądu, w pierwszej kolejności powinny wybrać ośrodek mediacyjny bądź danego mediatora, a następnie złożyć wniosek o wszczęcie mediacji. Wszczęcie mediacji następuje w momencie złożenia u mediatora wniosku. Umowa może być zawarta także przez wyrażenie przez stronę zgody na mediację, gdy druga strona zgłosiła wniosek. Sam moment rozpoczęcia mediacji nastąpi po tym jak obydwie strony sporu wyrażą zgodę na udział w mediacji.

Mediacja sądowa: jeśli sędzia dojdzie do wniosku, że charakter sprawy i sam spór opisany w pozwie może zostać rozwiązany w drodze mediacji, skieruje waszą sprawę do mediatora. Na krótkim spotkaniu zapyta Ciebie i drugą stronę czy wyrażacie zgodę na rozstrzygnięcie sporu w drodze mediacji. Jeśli wyrażacie taką zgodę to sędzia wybierze mediatora z listy osób, które są stałymi mediatorami i skieruje waszą sprawę do mediacji. Może być też tak, że jedna ze stron sporu już po rozpoczęciu rozpraw w sądzie zdecyduje, że chciały skorzystać z pomocy mediatora w rozwiązaniu sporu, może wtedy zgłosić taki wniosek sędziemu.

Jeśli druga strona nie będzie przeciwna takiemu rozwiązaniu sporu, Sąd przychyli się do takiego wniosku i również skieruje waszą sprawę do mediatora.

■ Dlaczego warto korzystać z mediacji?

Celem mediacji jest wypracowanie rozwiązania satysfakcjonującego strony konfliktu, a nie ustalenie, kto ma rację w sporze. Czasem sprawa jest tak zawiła, a strony tak bardzo skonfliktowane, że niemożliwe staje się wyjaśnienie wszystkich spraw na Sali sądowej gdyż często dotyczą one sfery osobistej, spraw wstydlivych, strona niekoniecznie chciałaby zeznawać na sali sądowej, gdyż towarzyszą temu wielkie emocje.

Mediacja służy więc załagodzeniu lub wygaszeniu konfliktu istniejącego między stronami, co jest tym łatwiejsze do osiągnięcia, że osoby dotychczas pozostające w konflikcie są równouprawnionymi partnerami w rozmowie, w poszukiwaniu rozwiązania dzielącego ich sporu. Nikt nie może narzucać stronom sposobu rozwiązania sporu, to same strony są odpowiedzialne za wynik mediacji. W trakcie mediacji można spokojnie opowiedzieć o swoich lękach wątpliwościach czy też wielokrotnie wrócić do omówionej już kwestii. Mediację prowadzi i czuwa nad jej przebiegiem bezstronny mediator.

Mediacja posiada liczne zalety, wśród których trzeba wymienić:

- zapewnienie stronom możliwość decydowania o ostatecznym wyniku sporu;
- zwiększenie gwarancji usunięcia na trwałe konfliktu, do jakiego doszło pomiędzy stronami;
- stworzenie stronom możliwości wypracowania akceptowalnego rozwiązania problemu, dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb i oczekiwań;
- zapewnienie równorzędnej pozycji dla wszystkich stron konfliktu lub sporu;
- możliwość skłonienia uczestnika mediacji do rozważenia problemu z punktu widzenia drugiej strony;
- zaspokojenie potrzeby opowiedzenia o swoich krzywdach i doznanyemu poczuciu niesprawiedliwości;
- zapewnienie wyższej skuteczności realizowania porozumień, bowiem strony, które same je wypracowały, czują się także odpowiedzialne za ich wykonanie;
- przyzyczenie się do skrócenia okresu trwania postępowania sądowego;
- przyzyczenie się do zmniejszenia kosztów związanych z postępowaniem sądowym

■ Kim jest mediator?

Mediator jest zawodowym specjalistą posiadającym teoretyczną i praktyczną wiedzę o negocjacjach, mediacjach źródłach sporu czy konfliktów. Mediator oferuje profesjonalne usługi zwaśnionym stronom łącząc w swojej pracy cechy prawnika i psychologa. Mediator służy pomocą dla stron w rozumieniu ich konfliktu oraz skutków dalszego prowadzenia sporu. Mediator wspiera strony w konstruowaniu możliwych do przyjęcia dla stron sposobów rozwiązania zaistniałego sporu. Mediator prowadzi ze stronami sporu bezstronne rozmowy. Mediacja może być na życzenie stron prowadzona osobno z każdą z nich. W ten sposób mediator może omówić z daną stroną, co jest dla niej priorytetem w tym sporze oraz jak rozumie złożone propozycje drugiej strony sporu. Każda taka rozmowa jest poufna.

Mediator nie ujawni treści rozmowy z tobą drugiej stronie, chyba, że upoważnisz go do przekazania tej informacji jako twojego stanowiska w tym sporze. Mediator nie jest stroną w sporze może zatem pomóc wam spojrzeć na konflikt w neutralny sposób. Mediator korzystając z własnego doświadczenia zawodowego pomoże wam wypracować satysfakcjonującą was ugodę. Mediator nie może być przez żadną ze stron wskazany jako świadek w sprawie, w której prowadził mediację. Jeśli strony podczas mediacji nie podpiszą ugody to żadna ze stron nie może przed sądem powoływać się na informacje czy propozycje jakie zostały jej przekazane w podczas spotkań mediacyjnych.

Ważne: mediatora najłatwiej znaleźć w wyspecjalizowanych w tym celu Ośrodkach Mediacyjnych oraz na stronach internetowych Sądów Rejonowych i Sądów Okręgowych. Każdy Prezes Sądu Okręgowego prowadzi listę stałych mediatorów sądowych, działających przy danym sądzie okręgowym.